

**Skolverkets
bedömningsstöd i
Läs- och skrivutveckling (Svenska)
och
Taluppfattning (Matematik)**

2016-11-17

Innehåll

- **Motiv till bestämmelserna s. 3**
- **Läs- och skrivutveckling (Svenska) s.4**
 - 1. Syfte s. 5
 - 2. Materialet i punktform s. 6
 - 3. Genomförande s. 7
 - 4. Läsa s. 8-10
 - 5. Skriva s. 11-13
- **Taluppfattning (Matematik) s. 14**
 - 1. Syfte s.15
 - 2. Materialet i punktform s. 16
 - 3. Genomförande s. 17
 - 4. Muntliga uppgifter s. 18-20
 - 5. Skriftliga uppgifter s. 21-24
- **Ansvarsfördelning s. 25-27**
- **Skolans strategi s. 28**
- **Källor s. 29**
- **Kontaktinformation s. 30**

Motiv till bestämmelserna

Identifiera elever som är i behov av extra anpassningar och särskilt stöd men också de elever som behöver extra utmaningar

Sätta in tidiga och relevanta insatser i tid

Utgjämna skillnader mellan skolor

Stärka skolans möjlighet att bryta kopplingen mellan elevernas resultat och föräldrarnas utbildningsnivå

[En film om bedömningsstöden](#)

Läs- och skrivutveckling (Svenska)

STÖD FÖR BEDÖMNING I ÅRSKURS 1–3
I SVENSKA OCH SVENSKA SOM ANDRASPRÅK

BEDÖMNINGSSTÖD I läs- och skrivutveckling

Skolverket

1. Syftet är

- Att följa upp elevens kunskaper i läs- och skrivutveckling i åk 1–3, obligatoriskt i åk 1
- Att hjälpa lärare tidigt upptäcka elever som är i behov av stöd eller av ytterligare stimulans
- Att lärare kan upptäcka utvecklingsområden i sin undervisning och områden som den fortsatta undervisningen i klassen behöver fokusera på

2. Materialet i punktform

Meningen är att materialet bakas in i den ordinarie undervisningen.

På [Bedömningsportalen](#) finns:

- Lärarhandledningar
- Material till bedömningarna "Läsa" och "Skriva"
- Sammanställningsblanketter
- Exempel av elevuppläsningar och elevtexter
- Exempel av analyser

[Information och en film om bedömningsmaterialet för läs- och skrivutveckling](#)

3. Genomförande

Följer principen i den reviderade "[Nya språket lyfter!](#)". Avstämningarna är relaterade till kunskapskrav som minst ska uppnås:

Avstämning A → Motsvarar kunskapskrav som minst ska uppnås under åk 1

Avstämning B → Motsvarar färdigheter som eleverna minst ska ha i slutet av åk 2

Avstämning C → Motsvarar färdigheter som eleverna minst ska ha i under hösttermin åk 3

Åk 1, avstämningar A för läsa och skriva (obligatorisk, tidsåtgång per elev ca 15 min – 20 min)

- Minst två avstämningar per område, varav den sista i slutet av VT

Åk 2, avstämningar B för läsa och skriva

- Minst två avstämningar per område, varav den sista i slutet av VT

Åk 3, Avstämningar C för läsa och skriva

- Ett avstämningstillfälle per område i slutet av HT
- Nationella provet VT

4. Läsa

Utförs individuellt med varje elev

- Avstämning A: bokstäver, ord, läsning, lärarens högläsning
- Avstämning B: läsning av berättande text
- Avstämning C: läsning av berättande och beskrivande text

3. Läsa

Sammanställning av elevens läsutveckling

SVENSKA

Namn: Axel 1B

Avstämmning A LÄSA – BOKSTÄVER OCH BERÄTTANDE TEXT			Avstämmning B LÄSA – BERÄTTANDE TEXT			Avstämmning C LÄSA – BERÄTTANDE TEXT OCH BESKRIVADE TEXT		
Eleven har knäckt läskoden och visar förståelse för innehållet.			Eleven tar hjälp av flera olika sätt för att fördjupa förståelsen av det lästa, märker om det blir problem med förståelsen samt läser med hjälp av både ljudning och ortografisk helordsläsning.			Eleven använder flera olika sätt att bemöta det lästa för att fördjupa förståelsen samt läser med flyt både kortare och längre texter.		
Avstämningspunkt	Ja	Datum	Avstämningspunkt	Ja	Datum	Avstämningspunkt	Ja	Datum
Eleven namnger i stort sett alla bokstäver och vet hur de låter.	X	22/10-15	Eleven är fortfarande beroende av ljudningsstrategin, men läsningen börjar automatiseras alltmer med hjälp av ortografisk helordsläsning.			Eleven läser texter med flyt och förståelse där ortografisk helordsläsning är den dominerande avkodningsstrategin.		
Eleven urskiljer ord i meningar.	X	3/5-16	Eleven läser enkla meningar med flyt.			Eleven utnyttjar den mer avancerade ljudningsstrategin vid okända eller komplicerade ord.		
Eleven läser ord och enkla meningar med hjälp av både logografisk helordsläsning och ljudningsstrategin.	X	22/10-15 3/5-16	Eleven stannar upp i läsningen när det uppstår problem med förståelse av ord och sammanhang.			Eleven korrigerar sig själv vid behov.		
Eleven prövar att läsa om och korrigera sig själv på lärarens uppmaning.	X	3/5-16	Eleven läser för det mesta om och korrigerar då sig själv vid behov.			Eleven läser elevnära faktatexter och återger Innehållet muntligt.		
Eleven visar förståelse för innehållet vid egen högläsning genom att kommentera och återge något av det lästa.	X	3/5-16	Eleven visar förståelse för texters innehåll genom att återge delar av innehållet och besvara frågor.			Eleven läser elevnära skönlitterära texter och återger handlingen muntligt.		
Eleven visar förståelse för innehållet vid lärarens högläsning genom att samtala om innehållet och jämföra det med egna erfarenheter.	X	6/4-16	Eleven börjar använda olika förståelsestrategier som att leta efter ledtrådar, dra slutsatser och göra förutsägelser under och efter läsningen.			Eleven drar slutsatser och gör förutsägelser under och efter läsningen.		
		3/5-16						

Läraren markerar med kryss och datum vid varje punkt i respektive avstämningsdel.

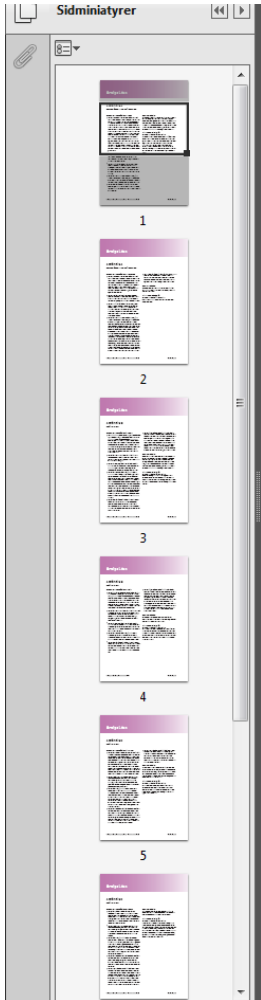
Då samtliga punkter är klara skriver läraren det aktuella datumet i rutan längst ner som gäller hela avstämningen.

4. Läsa

Avstämning A

BOOKSTAVSKÄNNEDOM OCH BERÄTTANDE TEXT

Analys av elevuppläsning 1 – Alex

- Eleven kan namnge de flesta bokstäver och vet hur de låter. Alex klarar ännu inte punkten. Han har svårt att förstå vad han ska göra, då han ombeds att tala om hur bokstäverna låter. Eftersom vokaler låter likadant som de heter, blir de flesta av dem rätt, medan konsonanterna är svårare. Oftast ljudar Alex bokstavens namn så att *v* blir *v-e*, *z* blir *s-ä-t-a* och så vidare. När han ljudar orden i rutorna blir bokstavsljuden rätt i namnet *Tanja*, och det ordet lyckas han även läsa. Han har dock svårare att läsa vissa andra ord eftersom han använder bokstävernas namn i stället för deras ljud; exempelvis märks det i ordet *äpple* där eleven ljudar *l* som *e-l* och i ordet *trä* där han ljudar *r* som *ä-r*. Inget av ordet blir då begripligt för honom. Däremot kan han namnge alla versaler och de flesta gemener i alfabetet. De gemener som är svårast att namnge är de som liknar varandra, främst *p*, *q*, *b* och *d*.

- Eleven urskiljer ord i meningar. Alex klarar ännu

Sammanfattning

Alex klarar ännu inte hela Avstämning A. Punkten som handlar om principen för hur man ljudar ihop ord klarar han dock, vilket är en viktig förutsättning för att kunna gå vidare. Övriga punkter klarar han ännu inte fullständigt. Om avstämningen gjorts på våren i årskurs 1 visar denna att eleven behöver ytterligare stöd för att utvecklas i riktning mot kunskapskraven i årskurs 3.

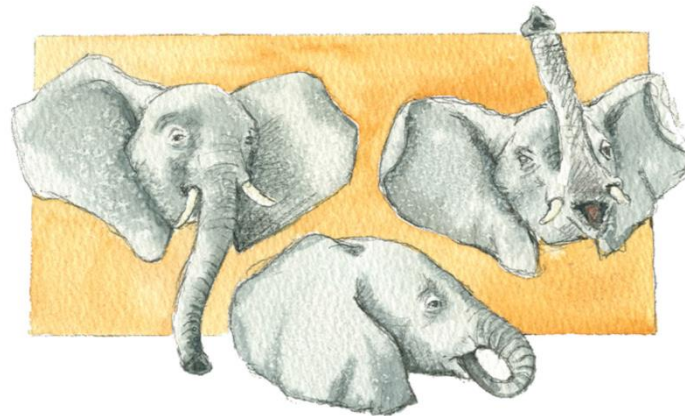
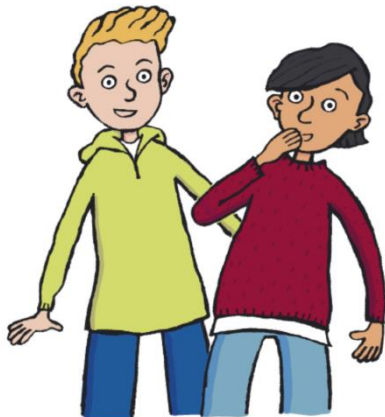
Vidare undervisning för elevens fortsatta läsutveckling

Undervisningen behöver intensifieras beträffande bokstavsljud så att Alex kan använda sin ljudningsstrategi på de ord han möter i text. Vidare kan undervisningen uppmärksamma vanliga ordbilder, så att han kan tillämpa logografisk helordsläsning av dem. Om ordbilderna hade automatiserats skulle Alex kunna koncentrera sig på andra delar av läsprocessen eftersom han då inte skulle behöva lägga energi på ljudning av dessa.

5. Skriva

Kan genomföras i helklass

- Avstämning A-C: Skriva en berättande text utifrån en bild eller en rubrik
- Avstämning C: Skriva en beskrivande text utifrån läst text och stödord

5. Skriva

Sammanställning av elevens skrivutveckling

SVENSKA

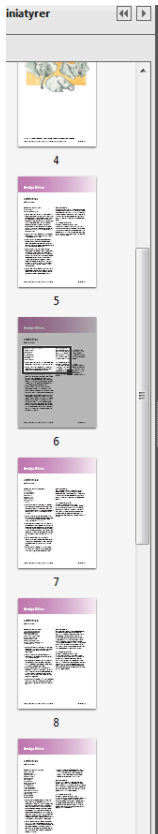
Namn: Adam 1B

Avstämning A SKRIVA			Avstämning B SKRIVA			Avstämning C SKRIVA – BERÄTTANDE TEXT OCH BESKRIVANDE TEXT		
Eleven börjar skriva för att uttrycka sig.			Eleven skriver kortare texter med enkelt innehåll.			Eleven skriver längre texter med handling och innehåll.		
Avstämningspunkt	Ja	Datum	Avstämningspunkt	Ja	Datum	Avstämningspunkt	Ja	Datum
Eleven har skrivriktningen klar för sig.	X	3/11-15	Eleven skriver så att texten är läslig för eleven själv och för andra.			Eleven skriver läsligt med gemener och versaler.		
Eleven prövar att skriva för att kommunicera.	X	3/11-15	Eleven skriver text för att kommunicera.			Eleven skriver berättande texter med inledning, händelseförlopp och avslutning.		
Eleven utforskar skrivandet genom att använda versaler och/eller gemener.	X	3/11-15	Eleven använder de flesta versaler och gemener på ett korrekt sätt.			Eleven skriver beskrivande texter där innehållet klart framgår.		
Eleven gör ofta mellanrum mellan orden.			Eleven gör mellanrum mellan orden.			Eleven söker och hämtar information från någon anvisad källa.		
Eleven kopplar ihop i stort sett alla bokstavsljud med bokstäver.			Eleven kan stava några för eleven vanligt förekommande ord.			Eleven kan stava många för eleven vanliga ord.		
Eleven bildar oftast meningar men markerar dem inte med stor bokstav och punkt mer än sporadiskt.			Eleven visar förmåga att markera meningar med stor bokstav och punkt.			Eleven markerar meningar med stor bokstav, punkt och frågetecken i egna texter.		

Läraren markerar med kryss och datum vid varje punkt i respektive avstämningsdel.

Då samtliga punkter är klara skriver läraren det aktuella datumet i rutan längst ner som gäller hela avstämningen.

5. Skriva

Analys av elevtext 2 – Adam

Tvåpåjkar i sKoGEn
KOLLa sa Teo En
GrOta ViGårDit
NeJ!SAteoMENDEt
Ärju inGEnSOMbOr
DÄrISaTanJa
DOmSPranG i VÄG.

- **Eleven prövar att skriva för att berätta.** Adam klarar denna punkt. Han har formulerat en liten berättelse.
- **Eleven har skrivriktningen klar för sig.** Adam klarar denna punkt. Att han skriver från vänster till höger framgår av det sammanhängande innehållet.
- Eleven utforskar skrivandet genom att använda

Sammanfattning

Adam uppnår samtliga punkter och därmed kan den övergripande punkten markeras. Adam klarar också 4 under Avstämning B och skriver en text med en enkelt mening för honom vanligt förekommande.

Vidare undervisning för eleven fortsatta skrivövningar
Viktigt i undervisningen är att fortsätta skriva berättelser. Detta inriktas mot att han får uttrycka kända mellanrum mellan ord och meningar med stor bokstav.

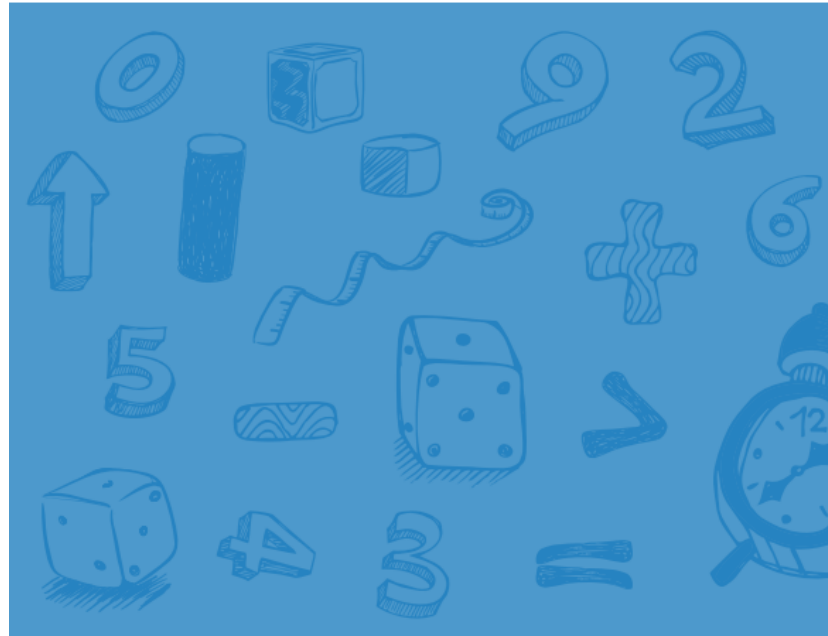

DANDERYDS
KOMMUN

Taluppfattning (Matematik)

STÖD FÖR BEDÖMNING I ÅRSKURS 1–3 I MATEMATIK

BEDÖMNINGSSTÖD I **taluppfattning**

Skolverket

1. Syftet är

- Att tidigt identifiera elever som visar vanliga missuppfattningar och begreppsliga svårigheter
- Att tidigt identifiera elever som har kommit långt i sin matematiska utveckling och behöver utmaningar
- Att lärare kan upptäcka utvecklingsområden i sin undervisning och områden som den fortsatta undervisningen i klassen behöver fokusera på

2. Materialet i punktform

- Meningen är att materialet bakas in i den ordinarie undervisningen.
- Stödmaterialet riktar sig till åk 1-3

På [Bedömningsportalen](#) finns:

- Lärarinformation, handledning
- Muntliga och skriftliga uppgifter
- Exempel på elevsvar för skriftliga uppgifter
- Facit till skriftliga uppgifter
- Sammanställningsblanketter

[Information och en film om bedömningsmaterialet för taluppfattning](#)

3. Genomförande

Materialet är kopplat till [Bedömning för lärande i matematik](#)

Åk 1 (Obligatorisk)

- HT: Muntliga uppgifter (genomförs enskilt med elever, tidsåtgång ca 15-30 min/elev)
- VT: Muntliga uppgifter (utförs enskilt med elever, tidsåtgång ca 15-30 min) och skriftliga uppgifter (utförs i helklass eller i grupp)

ÅK 2

- VT: Muntliga uppgifter (utförs enskilt med elever, tidsåtgång ca 15-30 min) och skriftliga uppgifter (utförs i helklass eller i grupp)

ÅK 3

- HT: Skriftliga uppgifter (kommer till HT16)
- VT: Nationella provet

4. Muntliga uppgifter

- Talraden
- Talens grannar
- Namnge tal
- Koppla antal till siffra
- Minskning/skillnad
- Uppdelning av tal
- Fler/färre
- Hälften/skillnad
- Antalskonstans/godtycklig ordning
- Uppskatta en mängd (subitisering)

4. Muntliga uppgifter

Börja här!

Namn: _____

Lägre nivå	Mellannivå	Högre nivå
Talraden	Talraden	Talraden
1 Räkna tills jag säger stopp. <i>Räknar eleven till 25 är det tillräckligt för denna nivå.</i>	Räkna tills jag säger stopp. <i>Räknar eleven till 50 är det tillräckligt för denna nivå.</i>	Räkna tills jag säger stopp. <i>Räknar eleven till 115 är det tillräckligt för denna nivå.</i>
2 Börja på 3 och fortsätt räkna tills jag säger stopp. <i>Stoppa vid 12.</i>	Börja på 9 och fortsätt räkna tills jag säger stopp. <i>Stoppa vid 20.</i>	Börja på 26 och fortsätt räkna tills jag säger stopp. <i>Stoppa vid 80.</i>
3 Räkna nedåt från 5. <i>Stoppa vid 0.</i>	Räkna nedåt från 10. <i>Stoppa vid 0.</i>	Räkna nedåt från 20. <i>Stoppa vid 0.</i>
4 Vilket tal kommer efter a) 1 b) 4	Vilket tal kommer efter a) 7 b) 10	Vilket tal kommer efter a) 79 b) 99
5 Vilket tal kommer före a) 2 b) 4	Vilket tal kommer före a) 5 b) 9	Vilket tal kommer före a) 50 b) 72
Antalskonstans	Antalskonstans/Godtycklig ordning	Antalskonstans
6 Jämför 2 mängder. Lägg 4 stora föremål i en hög och 6 små föremål i en hög. Är det lika många föremål i högarna? Hur tänkte du? <i>Notera om eleven räknar antalet eller jämför storleken.</i>	Ta fram 6 föremål i samma storlek. <i>Lägg dem tätt tillsammans.</i> Hur många är det? <i>Sprid ut de 6 föremål.</i> Nu har jag spridit ut föremålen. Hur många är det nu? <i>Notera om eleven behöver räkna antalet igen samt om eleven kan hålla ordning på vilka som är räknade eller inte är räknade.</i>	<i>Prövas inte på en högre nivå.</i>

4. Muntliga uppgifter

Sammanställning muntliga uppgifter (taluppfattning) höstterminen årskurs 1

Fyll i om de muntliga uppgifterna visar en lägre kunskapsnivå (L), kunskap på mellannivå (M) eller högre kunskapsnivå (H).

I kolumnerna står det kunskapsinnehåll som svarar mot respektive fråga. Efter de muntliga uppgifterna fyller du i vilka skriftliga uppgifter eleven ska genomföra: L, M eller H.

Namn	Talraden					Antals- kon- stans	Subiti- sera/ upp- skatta	Namnge tal	Fler	Färre	Upp- delning av tal	Hälf- ten	Dub- belt	Kommentar
	Rams- räkna	Räkna uppåt	Nedåt	Efter	Före									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	9	10	11	11	

5. Skriftliga uppgifter

- Storleksordna tal
- Fortsätta en talföljd
- Sätta ut tal på en tallinje
- Lösa uppgifter i addition och subtraktion
- Lösa textproblem
- Förstå likhetstecknets betydelse

5. Skriftliga uppgifter

Exempel av uppgifter

3. Hur många?

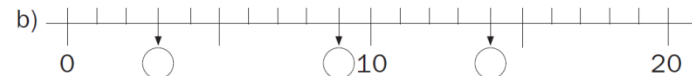
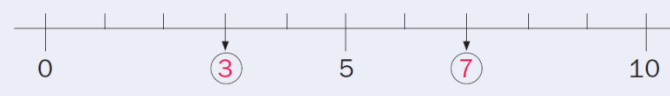

a) _____

b) _____

3. Vilket tal ska stå i ringen?

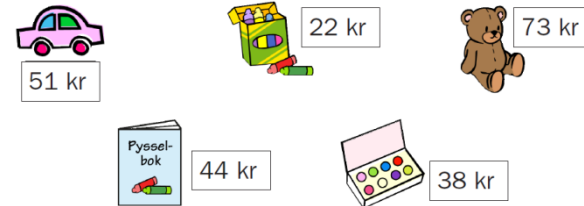
Exempel

4. Storleksordna talen.

Börja med det minsta talet.

Exempel

8. Anton har 100 kronor.
Han köper två av sakerna på bilden.
Då har han 5 kronor kvar. Vad kan Anton ha köpt?

5. Skriftliga uppgifter

Sammanställning taluppfattning, skriftliga uppgifter – Hur går vi vidare?

Namn: _____

	Elevers kommentarer	Lärares kommentarer
Det här tycker jag om matematik (Tilltro till den egna förmågan, ansvar....)		
Det här går bra		
Det här behöver vi öva mer på		
Hur går vi vidare?		

5. Skriftliga uppgifter

Sammanställning skriftliga uppgifter (taluppfattning) vårterminen årskurs 1 – Mellannivå

Gör dina egna anteckningar för elevens resultat under respektive uppgift.

Överst i kolumnerna står det kunskapsinnehåll som svarar mot respektive uppgift.

Namn	Talraden före/efter	Talföljd	Tallinje	Dela upp tal	Storleks- ordna tal	Beräkna		Likhets- tecknet Addition	Kommentar
						Addition	Subtrak- tion		
	1	2	3	4	5	6	7	8	

Ansvarsfördelning

Huvudman – Rektor – **Lärare**

- Skolverket rekommenderar att det är läraren som ansvarar för undervisning i berörda ämnet som genomför bedömningen
- Följer upp elevernas kunskapsutveckling både i klass och individnivå i dialog med arbetslag och med skolledning
- Utvecklar och planerar undervisningen utifrån elevernas behov av stöd samt behov av ledning och stimulans

Ansvarsfördelning

Huvudman – **Rektor** – Lärare

- Följer upp resultaten tillsammans med lärare
- Har dialog med huvudmannen om verksamhetens förutsättningar och behov av resurser
- Skapar förutsättningar för lärare att genomföra bedömningarna och kollegial samverkan mellan lärare för att analysera och utveckla undervisningen
- Följer upp kvaliteten i undervisningen och stödjer lärare att utveckla undervisningen så att den gynnar elevernas kunskapsutveckling

Ansvarsfördelning

Huvudman – Rektor – Lärare

- Följer upp att bedömningsstödet används på varje enhet på ett sätt som stärker elevernas kunskapsutveckling.
- Följer upp att enheterna erbjuder adekvat ledning och stimulans samt stöd till de elever som är i behov av det.
- Följer upp och fördelar resurserna mellan skolenheterna för att skapa en likvärdig utbildning av hög kvalitet.
- Inget lagkrav till rapportering av resultat till Skolverket eller till huvudman

[Information till huvudmannen](#)

Skolans strategi

Att fundera på

- Inloggningar till bedömningsportalen
- Tid för undervisande lärare att bedöma
- Tid för gemensamma tolkningar i arbetslagen
- Hur använder vi bedömningen i undervisningen?
- Hur går vi vidare om eleverna inte når väntad avstämning?
- Hur går vi vidare om eleverna når alla punkter i avstämningen?
- Hur kan man frigöra tid till genomförandet av bedömningarna?
- Kan andra bedömningsmaterial plockas bort?
- Hur följs resultatet upp? (rektor, lärare)

Källor

- [Skolverkets hemsida, bedömningsstöd](#)
- [Skolverkets bedömningsportal](#)
- Skolverkets presentation 2016-04-14
- Presentation av materialet (Skolverket, Uppsala universitet och Prim-gruppen) 2016-06-14
- [Stödmaterial: Kvalitetsarbete i praktiken](#)
- [Allmänna råd med kommentarer: Systematiskt kvalitetsarbete - för skolväsendet](#)

Kontaktinformation

- Skolverket
 - Projektledare Jenny Lindblom: jenny.lindblom@skolverket.se
- Läs- och skrivutveckling
 - Birgitta Mark: birgitta.mark@nordiska.uu.se
 - Maria Blomgren: maria.blomgren@nordiska.uu.se
- Taluppfattning
 - Anette Skytt: anette.skytt@mnd.su.se
 - Yvonne Franzon: yvonne.franzon@mnd.su.se
- SPEC Danderyd
 - Aleksis Wisth: aleksi.wisth@danderyd.se eller 08-568 910 94